

Klaudia Cymanow-Sosin

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

O FUNDAMENTACH NAUK O MEDIACH. SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI

Konferencja naukowa *W poszukiwaniu fundamentów nauk o mediach* organizowana przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kraków, 20 marca 2018 roku, Polska Akademia Umiejętności w Krakowie

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wraz z Wydziałem Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, a także Komisją Medioznawczą Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwem Studiów Dziennikarskich zorganizowali ogólnopolską konferencję, która odbyła się 20 marca 2018 roku w Polskiej Akademii Umiejętności. Tematem przewodnim był namysł nad fundamentami, na jakich osadzone zostały nauki o mediach.

Konferencja rozpoczęła się tego dnia powitaniem gości przez grono organizatorów, wśród których znaleźli się: prof. dr hab. Kazimierz Wolny-Zmorzyński – przewodniczący, prof. dr hab. Janusz W. Adamowski, ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII, prof. dr hab. Maciej Kawka, dr Klaudia Cymanow-Sosin oraz mgr Bernadetta Cich – sekretarz konferencji. Po gościnnym przywitaniu przez przewodniczącego i sekretarza głos zabrał członek krajowy czynny PAU prof. dr hab. Andrzej Mączyński, który opowiedział o miejscu, w którym odbywała się konferencja, a także o historii Polskiej Akademii Umiejętności oraz obecnie podejmowanych działaniach naukowych. Następnie wszystkich uczonych i licznie zgromadzonych studentów powitali kolejno: prof. dr hab. Janusz Adamowski, dziekan Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, który zakreślił pola wymagające pogłębionego namysłu; po nim głos zabrał ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII. Dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przypomniał, iż media

stały się kluczowym pojęciem łączącym w jeden kompleks zagadnień problematykę dotyczącą człowieka, społeczeństwa, techniki, kultury, historii itp., współtworząc w ten sposób nową przestrzeń życia człowieka: mediosferę.

Tę część konferencji, której przewodniczył ks. Michał Drożdż, stanowiły wystąpienia związane z zagadnieniami ogólnymi, dotyczącymi nauk o mediach. Profesor Kazimierz Wolny-Zmorzyński (UPJPII) przedstawił autorską propozycję genologiczną, określając ją jako mapę nauk o mediach. Wspomnił, iż za twórców nauk o mediach czy medioznawstwa i nauk o komunikowaniu tradycyjnie uważają się politolodzy i socjolodzy. Jednak stwierdził: „Odnoszę wrażenie, że niestety tę palmę pierwszeństwa należy im odebrać i przyznać ją – czy to się komu podoba, czy nie – właśnie filologom”. Po nim głos zabrał prof. dr hab. Jerzy Jastrzębski (UPJPII), który określił tradycje i główne nurty badań nad publicznością mediów, mimo zastrzeżenia zacytowanego za Brunonem Ollivierem, który stwierdził, iż konstruowanie teoretycznego „schematu oddającego sytuację komunikacyjną” jest zadaniem w podobnym stopniu atrakcyjnym, co niewykonalnym. Na zakończenie tej części konferencji wystąpiła dr hab. Krystyna Doktorowicz, prof. UŚ, która przypomniała kryteria naukowe w przyznawaniu uprawnień do nadawania stopni naukowych w dziedzinie nauk o mediach.

Drugą część konferencji stanowił prowadzony przez ks. dr. hab. Michała Drożdża, prof. UPJPII i red. Bernadettę Cich (UPJPII) panel dyskusyjny z udziałem twórców dyscypliny i czołowych polskich medioznawców: prof. dr hab. Iwony Hofman (UMCS); prof. dr hab. Janusza Adamowskiego (UW); prof. dr hab. Wiesława Godzica (USWPS); prof. dr hab. Marka Jabłonowskiego (UW) oraz prof. dr hab. Jacka Sobczaka (USWPS). W części konferencji zatytułowanej *Od fundamentów do metodologii* nie brakło głosów wspierających dążenia do usankcjonowania standardów i wyodrębniania specyficznych cech nauk o mediach i komunikacji społecznej (czego orędownikami byli przede wszystkim prof. Iwona Hofman, prof. Janusz Adamowski i prof. Marek Jabłonowski), jak i zwolenników poglądu o braku konieczności takich działań, czego wyraz można było znaleźć w wystąpieniach prof. Wiesława Godzica, a przede wszystkim prof. Jacka Sobczaka. Jak stwierdził prowadzący panel ks. Michał Drożdż: „Im młodsza jest jakaś dyscyplina, tym większe jest spektrum opinii i ocen, dotyczących jej przedmiotu badań, metodologii, granic poznawczych teorii, paradygmatu itp.”. Po krótkiej przerwie o problemach nauk o mediach w części konferencji prowadzonej przez ks. prof. dr. hab. Wojciecha Misztala (UPJPII) debatowali: ks. dr hab. Robert Nęcek, prof. UPJPII – opisując nauki o mediach w aspekcie interdyscyplinarności, prof. em. dr hab. Wojciech Furman (UR), który przestawił *Krótki przegląd strachów medialnych: od pozornej wiedzy do komory pogłosowej i nadmiaru informacji*, następnie dr hab. Jan Kreft (UJ), który sformułował uwagi o przedmiocie formalnym i materialnym nauki o mediach: *Na algorytmicznych polach post (mediów – humanizmu – konwergencji)*. Po nich swoimi spostrzeżeniami na temat „utopii interdyscyplinarności” i rozproszenia teorii w kontekście problemów badawczych podzielił się z publicznością prof. dr hab. Maciej Kawka (UJ), a z referatem *Współintencjonalność – mutualizm – zaufanie. O warunkach możliwości zdarzeń komunikacyjnych* wystąpiła dr hab. Beata Sierocka, prof. DSW z Wrocławia. Jako ostatni w tej części spotkania głos zabrał ks. dr hab. Andrzej Adamski, prof. WSiIZ z Rzeszowa, który zaprezentował temat *Interdyscyplinarność, transdyscyplinarność, multidyscyplinarność*,

metadyscyplinarność. Jaka perspektywa metodologiczna w naukach o mediach? Po panelu i tej części konferencji odbyła się dyskusja z udziałem publiczności.

Następną część konferencji, zatytułowaną *Metodologia*, poprowadził prof. Maciej Kawka. Jako pierwszy głos w niej zabrał prof. dr hab. Tomasz Mielczarek (UJK), który zainteresował zgromadzonych tematem *Przedmiot i metodologia badań prasoznawczych*. Po nim głos zabrała dr Monika Białek (UG), która przedstawiła prolegomena do radioznawstwa, a po niej prof. dr hab. Maria Lizisowa (UPJPII), z referatem *Język w mediach jako przedmiot badań medioznawczych* i odniesieniem do publikowanej od lat serii pokonferencyjnej *Etyka Mediów*. Po tym wystąpieniu głos zabrał ks. prof. Wojciech Misztal z rozważaniami na temat kwestii odrębności i metodologii nauk o mediach z perspektywy teologicznej, a na koniec wystąpiła dr Dorota Narewska (UPJPII), wyповідаjąc się na temat miejsca teologii w naukach o mediach.

Podsumowując część konferencji związaną z metodologią w naukach o mediach poprowadził współorganizator konferencji, ks. Michał Drożdż. Jako pierwsza głos zabrała dr Izabela Bogdanowicz (UW), prezentując swoje oceny na temat badania kształcenia w zawodzie dziennikarskim i jego miejsca w medioznawstwie. Kolejne były wystąpienia związane przede wszystkim z komunikacją wizerunkową, promocją, reklamą i marketingiem medialnym. O przestrzeni nowych metod badawczych mówiła dr Alicja Waszkiewicz-Raviv (UW), która przedstawiła perspektywę medioznawstwa w świetle rozwoju metodologii biometrycznych. O tychże metodach pomiaru, związanych m.in. z biometrią (takich jak statyczne i dynamiczne badania eye-trackingowe, badania psychogalwaniczne czy VOPAN Marketing Research), ale także o szeregu innych metod, które czerpią z tradycji wielu nauk, w dwuczęściowym wystąpieniu zatytułowanym *Projektowanie i badanie komunikowania wizerunkowego na przykładzie przekazów reklamowych* mówiła dr Klaudia Cymanow-Sosin (UPJPII), prezentując zebrany także zgromadzony materiał filmowy. Po niej głos zabrał ks. dr Krzysztof Stępnia (AH Pułtusk), próbując dowieść istnienia reklamy religijnej na podstawie prowadzonych badań i poszukując dla niej miejsca w naukach o mediach. Kolejne wystąpienia dotyczyły badań nad przestrzenią radia. Pierwsza z prelegentek, dr Aneta Wójciszyn-Wasil (KUL), wygłosiła referat na temat pragmatyki dziennikarskiej w naukach o mediach na przykładzie *Radio Studies*, zaś z perspektywy praktyka wypowiedziała się red. Ewelina Andrzejewska. Spotkanie zakończyło się dłuższą – także ze względu na fakt, iż ta część konferencji stanowiła ostatni punkt programu – dyskusją z żywym udziałem prelegentów, przede wszystkim prowadzącego tę część obrad ks. Michała Drożdża, prof. Wiesława Godzica, dr Klaudii Cymanow-Sosin, dr Anety Wójciszyn-Wasil oraz red. Bernadetty Cich i prof. Kazimierza Wolnego-Zmorzyńskiego, którzy – zamykając ją – podsumowali także cały dzień obrad i podziękowali za wszystkie interesujące głosy w dyskusji. Refleksje te, jak z nadzieją sądzą organizatorzy, pozwolą jeszcze mocniej ugruntować się naukom o mediach jako odrębnej dziedzinie z wyraźnie nakreśloną metodologią. Przedstawione referaty zostaną opublikowane jako pokłosie konferencji w najbliższej przyszłości.